

Contra la crisi de la COVID-19

Propostes per a una nova normalitat

  @ara_mallorca

 Ara Mallorca

 aramallorca.cat

Un model econòmic en col·lapse

La pandèmia de la COVID-19 ha evidenciat la vulnerabilitat i fragilitat del model econòmic de les Illes Balears. Un model extractivista basat en l'exploració dels recursos paisatgístics i naturals per al negoci del turisme i la construcció, principalment. Això, després de dècades, ha generat una economia totalment dependent i hiperterciaritzada. El PIB turístic a l'arxipèlag és del 35% i el sector serveis arriba a l'astronòmica xifra del 85%.

Així, la crisi es veu greument accentuada per un model econòmic insostenible. Amb l'aturada de l'activitat aeroportuària per mor del coronavirus, la fallida ha estat total. Amb una economia diversificada, de ben segur els efectes serien molt menors. Les causes d'aquest monocultiu les trobam en el sistema global de producció capitalista que tematitza les regions per a treure'n el màxim profit a la vegada que les empobreix. Com s'ha demostrat, com més creixement turístic, més desigualtat i menys PIB.

Es veu també, ara més que mai, com la manca de sobirania i control dels recursos i infraestructures és un llast per a la nostra terra. No poder dur a terme

polítiques econòmiques transformadores i estructurals, no poder gestionar la mar i costa o no poder controlar els nostres ports i aeroports són els hàndicaps per a governar l'arxipèlag de forma sostenible, igualitària i justa. Formar part de l'Estat Espanyol i de la Unió Europea és la causa de no poder canviar el model econòmic i social. Per això, la defensa d'una república mallorquina plenament sobirana es fa més necessària que mai si volem dur a terme polítiques realment transformadores i emancipadores.

Però conscients d'aquesta situació, no podem obviar que calen mesures urgents per tal de redirigir-la. Per això, hem elaborat una sèrie de propostes realistes que poden i haurien de ser aplicades per un govern que s'anomena progressista com el de les Illes Balears. Són idees que volen contribuir a redirigir l'economia des de l'autonomia amb l'objectiu de no tornar a la normalitat d'abans i frenar el col·lapse social i ecològic.

La voluntat és la de no quedar-nos aturats en la impugnació i reprovació constant de l'esquerra socialdemòcrata. L'esquerra anticapitalista i sobiranista té una responsabilitat com a agent polític i ha de centrar-se en la proposta i en la crítica constructiva per millorar la vida de les classes populars.

Contràriament, estam condemnats a restar en la marginalitat. Ara bé, les iniciatives que aquí es proposen no han de fer perdre'ns la perspectiva i els objectius ja esmentats: la situació d'espoli i la lluita per la sobirania total del territori.

Mesures generals

Abans d'entrar en detall, farem alguns apunts de caire general. En primer lloc apostam pel reforç dels serveis socials, especialment aquells relacionats amb l'atenció a famílies, infància, gent gran i joves. Els sectors més vulnerables han de veure les necessitats vitals cobertes. Així mateix, cal tenir sempre present la perspectiva de gènere i entendre que les dones, pel simple fet de ser-ho, pateixen més en situacions com la d'ara. Una societat amb un sistema de cures consolidat és més resiliència, especialment en temps de crisi.

Cal, doncs, posar la vida i les cures al centre evitant que siguin, altra vegada, les dones les que n'assumeixin tota la càrrega. D'alguna manera, des del Govern s'hauria d'apostar per una estructura que superi l'assistencialisme i que faci participar a tota la societat en una lògica collectivista de suport mutu i solidaritat.

L'anterior crisi financera va provocar estralls i va generar un paradigma laboral molt més precari del qual encara no hem sortit. No tan sols no es va apostar per corregir o canviar el model econòmic i productiu si no que es va potenciar. Això a més de donar 60.000 milions d'euros als bancs perquè, suposadament, necessitaven un rescat. Per fer front a aquesta crisi ens hem de centrar en atendre a les persones i en no aplicar receptes caduques.

En segon lloc, s'ha d'apostar per repartir el treball. Des de les institucions es pot generar ocupació i repartir-la: que hi hagi més persones empleades fent menys hores. Més enllà de possibles contractacions directes, eventuais o no, és el moment d'inversió en obra pública. Però no per fer infraestructures sobredimensionades i enfocades a un augment demogràfic demencial i al turisme de masses. Ni tampoc per contractar empreses que s'enduen els beneficis a fora. S'han de reconvertir o, fins i tot, desmuntar construccions poc eficients per arribar a un escenari de sostenibilitat ambiental.

Més enllà, hi ha moltes opcions on invertir capital públic: depuradores, transport públic, centres educatius, espais culturals, infraestructures esportives, carrils bici, reformes d'edificis, millores urbanes,... Tot això generaria llocs de feina i suposaria una millora per a la nostra societat.

Finalment, tenim marge de maniobra per posar en marxa nous impostos per a revertir en la millora de l'assistència i el rumb cap a un nou model econòmic pilotat des dels poders públics. L'augment d'impostos es pot fer a grans fortunes, habitatges i vehicles de luxe, a empreses contaminants, a piscines privades, a habitatges buits de grans tenidors i bancs, etc.

SOCIALITZEM ELS BENEFICIS DEL TURISME

Cap a la diversificació i el gaudi del que és nostre

Com s'ha dit, és urgent emprendre un camí cap a la diversificació de la nostra economia. És evident que sense la sobirania total no es podrà assolir l'objectiu d'un model sostenible, ecològic i que reparteixi equitativament la riquesa. Tampoc no és una tasca que es pretengui a curt termini i que es proposi sense tenir en compte el principal motor econòmic actual: el turisme. Tot el que es vulgui començar a construir de nou ha de tenir present que serà a partir dels beneficis del turisme. Això no passa ara.

Mallorca no ha vist com revertia tot el que s'ingressava amb aquesta indústria. Hem estat clarament espoliats econòmicament i ecològicament. Tenir milions

de turistes cada any no s'ha traduït en més igualtat social, en disposar de béns i serveis bàsics, en una millor educació i sanitat o en infraestructures necessàries com un transport públic potent. Aquest petit país ha vist com li passaven per la cara quantitats ingents de capital que partien cap a arques alienes. El gran capital espanyol i també europeu han extret de Mallorca fonts incomptables de riquesa sense preocupar-se de garantir serveis bàsics i progrés social. Tot això amb la complicitat i l'enriquiment de les elits locals. Un model que de forma més accentuada és el que han aplicat els empresaris illencs a altres llocs com el Carib on milers d'autòctons viuen en condicions deplorables a poca distància dels hotels on fan feina amb contractes precaris.

És necessari que la riquesa que genera el turisme reverteixi a la societat i que serveixi per activar nous sectors productius. Perquè hem de poder gaudir d'allò que és nostre, del que s'ha generat aquí. Tot i no tenir hisenda pròpia, és de justícia que hi hagi un increment gradual de l'IVA a les estances hoteleres i altres allotjaments ja que ara, de forma quasi general, tributen al 10% i no al 21%. Així mateix, s'hauria regular que certes companyies hoteleres cotitzin aquí i no a paradisos fiscals. També que s'augmentin les taxes aeroportuàries als vols internacionals. Com s'ha dit, la gestió de ports i aeroports és clau.

Al nostre entendre, impostos que sí reverteixen aquí com l'Impost de Turisme Sostenible (popularment conegut com ecotaxa) haurien d'augmentar i assemblar-se a les quantitats europees. Cal recordar que l'import l'assumeix el turista i no l'empresari que, en cas d'atenir-se a l'opció de fer el pagament segons estimació, aquest darrer pot acabar-hi guanyant. En cap cas, allò recaptat amb l'ITS hauria d'anar destinat a seguir subvencionant el turisme o fer obra pública per millorar instal·lacions. En aquest sentit, cal deixar de tudar recursos públics en promoció i altres maneres de subvenció encoberta. Els doblers que es destinen al sector han de ser invertits en la diversificació econòmica. Emplaçam al Govern de les Illes Balears a estudiar impostos graduals al sector que sí assumeixin les empreses i que serveixin per paliar els danys que turisme genera i poder revertir en la societat els beneficis.

La no gestió de ports i aeroports és un dels dèficits de sobirania més greus que patim. El control d'aquestes infraestructures estratègiques és a mans de l'Estat Espanyol que, a més de privatitzar-les, no vol acordar tan sols una cogestió. Mentrestant, ports i aeroports són un espai amb molt poc control democràtic i subjectes a negocis privats en ocasions totalment opacs. Una manera d'intervenir en aquest sector seria creant una companyia aèria pública. S'ha de

poder oferir un servei públic en un fet tan essencial com el de poder sortir de l'illa. Els preus estan ara mateix totalment subjectes a interessos privats.

En el cas dels vols interilles o a destinacions estratègiques com Barcelona, de poc han servit mesures com la Declaració de Servei Públic o el descompte de resident. Les poques companyies que operen acaben formant un oligopoli que es cobra dues vegades el preu del bitllet: el que paga l'usuari i el que abona l'administració. Com s'ha vist, amb l'augment de la bonificació, les companyies han encarit el preu real. Entenem que els vols interilles o amb destinacions com Barcelona han d'estar fora de les dinàmiques del mercat turístic i sí al servei dels interessos de la gent del país. A més, el fet de tenir un agent públic fixant tarifes, obligaria a les altres companyies a no jugar tant amb els preus.

Entenem que apostar per una companyia aèria pública és una forma de guanyar en sobirania, rompre dinàmiques perverses del mercat i els preus agressius i oferir un servei de qualitat a la ciutadania.

DIRIGIM L'ECONOMIA DES DELS PODERS PÚBLICS

Cap a la sobirania econòmica

El sector públic ha de ser el motor de la recuperació i el motor del canvi de model econòmic. És el moment de repensar-lo i actuar des del govern de la comunitat autònoma traient-ne el màxim partit. Això ha de servir per millorar la vida de la gent, per tenir un control democràtic de l'economia però també per evidenciar les limitacions del sistema autonòmic i denunciar les imposicions i restriccions de l'Estat espanyol i la Unió Europea. No hi ha democràcia possible sense una economia al servei de les persones i sota la fiscalització del poder públic i/o comunal.

Una de les mesures que proposam és la de crear una banca pública. El món de les finances està totalment privatitzat i cal donar una eina de qualitat que estigui en mans públiques, al servei de la ciutadania. Una banca pública pot servir per donar crèdit, fiscalitzar praxis empresarials o humanitzar la concessió d'hipoteques. La segona mesura és la de potenciar un sistema financer connectat al territori. Per això, el Govern ha d'estudiar i aplicar mesures per reforçar caixes d'estalvis i cooperatives de crèdit d'aquí ja que un sistema financer d'aquí mirarà més pels interessos de la gent d'aquí.

Una altra de les nostres propostes seria que el Govern obrís una línia de crèdit públic per a l'impuls de projectes empresarials que tinguin com a objecte el medi ambient, la cultura o el cooperativisme. Cal reforçar i fer créixer un teixit empresarial divers i obrir nous camps on es treballi des de i per a la sostenibilitat. Un nou teixit connectat amb la realitat del territori i amb la idea d'un model econòmic nou. En aquesta mateixa línia advocam per habilitar espais públics com incubadores d'empreses locals que tinguin objectius socials, ecològics o culturals. Alguns ajuntaments ja han creat *coworkings* a preus assequibles.

Finalment i en la línia pionera de la renda social, animam al Govern a fer passes per aconseguir una renda universal i digna. Creiem que és una forma de garantir la vida i d'evitar contractes precaris. Una prestació a tothom major de 16 anys que no treballi i que tengui en compte el cost de la vida al nostre territori.

PRODUÏM AQUÍ EL QUE NECESSITAM AQUÍ

Cap a un model agroecològic i de sobirania alimentària

La producció agroalimentària actual de Mallorca sols serviria per abastir un 8% de la població local. És evident que el sector pateix des de fa anys les conseqüències del lliure mercat, la no aposta per part de l'administració com a sector estratègic per a l'ecologia, la generació de llocs de feina i el camí cap a l'autosuficiència. La dependència que tenim de productes de fora és preocupant i cal reactivar el camp mallorquí perquè sigui un pol econòmic potent, capaç de proporcionar seguretat i sobirania alimentària.

El millor retrat del sense-sentit és que tones de cítrics de la Vall de Sóller es podreixin mentre s'importin taronges de Sud-Àfrica. Tenim quarterades de terra fèrtil sense produir per la deixadesa o impossibilitat de treballar-la dels propietaris. A més, si avui hom vol iniciar-se en el món de l'agricultura o la ramaderia es toparà amb uns preus del sòl rústic desorbitats per mor de l'especulació urbanística i la urbanització desmesurada de fora vila. Per això, proposam crear un banc de terres que pugui treure rendiment a finques abandonades. Aquestes terres que haurien de servir no només per fer-ne un ús

productiu individual si no també formatiu. La nostra proposta és que la gestió de les terres sigui cooperativa i que la producció sigui ecològica.

L'impuls d'una indústria alimentària no pot esperar més. Una indústria que ha de ser agroecològica. Ha de destacar-se per la diversitat dels conreus, potenciant les varietats locals; per les races autòctones i la ramaderia extensiva i la prohibició dels transgènics i els pesticides. Així mateix, apostam per la protecció de sòls fèrtils i de corredors biològics. Conscients que això no es fa en dos dies, veiem necessari crear estructura administrativa per tal d'assessorar tècnicament la conversió gradual cap a l'agricultura ecològica.

Això ha d'anar acompanyat de mesures per canviar el model de consum i fer que els mercats cooperatius i de quilòmetre zero siguin la primera opció del consumidor. En aquest sentit, és urgent estudiar marcs legals per comercialitzar primer el que es produeix aquí i fer front a importacions absurdes que empobreixen la pagesia local i que tenen un alt impacte mediambiental. És l'hora de fer de l'agricultura i la ramaderia un motor econòmic i de transformació de model econòmic i ecològic.

EMPRENEM SENSE ESPECULAR

Cap a l'autosuficiència i el repartiment del treball

La dependència del turisme i l'economia hiperterciaritzada fan que la majoria de l'ocupació estigui enfocada al sector serveis. Si el turisme cau, es produeix una reacció en cadena i es perden milers de llocs de feina. Per això i més enllà de començar el canvi cap a un mode de producció diversificada, cal cercar solucions per crear ocupació de qualitat a curt termini.

En aquest sentit, el camp de les energies renovables ha de ser un sector estratègic per generar llocs de feina. Pensam que la gran transformació energètica ha de començar ja i ha de servir per ocupar a molts treballadors manuals que es troben i es trobaran en una situació d'atur. A més, s'ha de legislar perquè sigui obligatori l'ús d'aigües grises a totes les reformes i nous habitatges i donar ajuts perquè això sigui possible a totes les llars, comerços, hotels, restaurants, etc. Així mateix, s'ha de treballar perquè tots els terrats d'edificis disposin de plaques d'energia solar, evitant la instal·lació de grans parcs fotovoltaics en rústic sempre que sigui possible.

S'ha d'avançar cap a un nou model energètic que tenguí per objectiu una Mallorca autosuficient i on la generació de contaminació per combustibles

fòssils sigui cosa del passat. Per a això, cal una tasca a gran escala i multidimensional que ha de ser un focus d'ocupació molt important. S'han de prendre mesures per fomentar una industrialització sostenible i el teixit cooperatiu.

Així mateix, la inversió en recerca és clau per generar ocupació de qualitat, recuperar capital intel·lectual que ara mateix es troba fora i avançar en una economia també basada en el coneixement. En aquesta línia, cal que la Universitat de les Illes Balears implementi estudis de ciències de la mar i així avançar per ser un centre de coneixement de l'entorn marí a nivell mundial. Estam envoltats de la mar i això és una gran oportunitat per comprendre fets tan importants com el canvi climàtic. Però també per impulsar un sector pesquer que generi llocs de feina i ens faci disposar de recursos alimentaris de quilòmetre zero. Així mateix, es fa molt necessari la implementació d'estudis de ciències socials per tal de conèixer-nos més com a societat i fomentar iniciatives democratitzadores i d'identitat compartida.